

LBRIS

We know
books

ELENA
FERRANTE

Invențiile
ocasionale

Traducere din limba italiană de
Cerasela Barbone

Ilustrații de
Andrea Ucini

Cuprins

Coliziuni (19 martie 2019) 5

ARTICOLELE

<i>Prima dată</i> (20 ianuarie 2018).....	11
<i>Spaime</i> (27 ianuarie 2018).....	15
<i>A ține un jurnal</i> (3 februarie 2018).....	19
<i>Sfârșit</i> (10 februarie 2018).....	23
<i>Ficțiune, adevăr</i> (17 februarie 2018).....	27
<i>Naționalitate lingvistică</i> (24 februarie 2018).....	31
<i>Răsete</i> (3 martie 2018).....	35
<i>Însărcinată</i> (10 martie 2018).....	39
<i>Femeile odioase</i> (17 martie 2018).....	43
<i>Fiiice</i> (24 martie 2018).....	47
<i>Semnul exclamării</i> (31 martie 2018).....	51
<i>Singurul nume adevărat</i> (7 aprilie 2018).....	55
<i>Narațiunea masculină despre sex</i> (14 aprilie 2018).....	59
<i>Tremur</i> (21 aprilie 2018).....	63
<i>Prietene și cunoștințe</i> (28 aprilie 2018).....	67
<i>Săpături</i> (5 mai 2018).....	71
<i>Scrisul necesar</i> (12 mai 2018).....	75
<i>Dependențe</i> (19 mai 2018).....	79
<i>Insomnie</i> (26 mai 2018).....	83
<i>Plăcerea de a învăța</i> (2 iunie 2018).....	87
<i>Neliniște</i> (9 iunie 2018).....	91
<i>Cine învinge, cine pierde</i> (16 iunie 2018).....	95
<i>Cele mai proaste înclinații</i> (23 iunie 2018).....	99

<i>În suspensie</i> (30 iunie 2018).....	103
<i>Artefacte</i> (7 iulie 2018).....	107
<i>Plouă cu știri</i> (14 iulie 2018).....	111
<i>Noutăți literare</i> (21 iulie 2018).....	115
<i>Minciuni</i> (28 iulie 2018).....	119
<i>A mărturisi</i> (4 august 2018).....	123
<i>Renunțări clare</i> (18 august 2018).....	127
<i>Mame</i> (25 august 2018).....	131
<i>La cinema</i> (1 septembrie 2018).....	135
<i>Copilării fericite</i> (8 septembrie 2018).....	139
<i>Interviuri</i> (15 septembrie 2018).....	143
<i>Iubirea veșnică</i> (22 septembrie 2018).....	147
<i>Fără motiv</i> (29 septembrie 2018).....	151
<i>Libertate de creație</i> (6 octombrie 2018).....	155
<i>Vegetație</i> (13 octombrie 2018).....	159
<i>Să-ți iei rămas-bun</i> (20 octombrie 2018).....	163
<i>Femei care scriu</i> (27 octombrie 2018).....	167
<i>Stereotipic</i> (3 noiembrie 2018).....	171
<i>Cartea, filmul</i> (10 noiembrie 2018).....	175
<i>Să mori tânăr</i> (17 noiembrie 2018).....	179
<i>Gelozie</i> (24 noiembrie 2018).....	183
<i>Nu e de ajuns</i> (1 decembrie 2018).....	187
<i>La feminin</i> (8 decembrie 2018).....	191
<i>În versuri și în proză</i> (15 decembrie 2018).....	195
<i>Asta sunt eu</i> (22 decembrie 2018).....	199
<i>Cer sumbru</i> (29 decembrie 2018).....	203
<i>Narațiuni care educă</i> (5 ianuarie 2019).....	207
<i>Ultima dată</i> (12 ianuarie 2019).....	211

EDITORI:

Magdalena Mărculescu
Silviu Dragomir

FONDATOR:

Ion Mărculescu, 1994

DIRECTOR EDITORIAL:

Bogdan-Alexandru Stănescu

REDACTARE:

Alexandra Turcu

DESIGN:

Andrei Gamariț

DIRECTOR PRODUCȚIE:

Cristian Claudiu Coban

DTP:

Mirela Voicu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
FERRANTE, ELENA

Invențiile ocazionale / Elena Ferrante ; il. de Andrea Ucini ; trad. din
lb. italiană de Cerasela Barbone, - București : Pandora Publishing, 2022
ISBN 978-606-978-463-1

I. Ucini, Andrea (il.)

II. Barbone, Cerasela (trad.)

821.131.1

Titlul original: *L'invenzione occasionale*

Autor: Elena Ferrante

Copyright © 2019 by Edizioni e/o
Copyright © Pandora M, 2022
pentru traducerea în limba română

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
www.pandoram.ro

ISBN: 978-606-978-463-1

Pandora M face parte din Grupul Editorial TREI

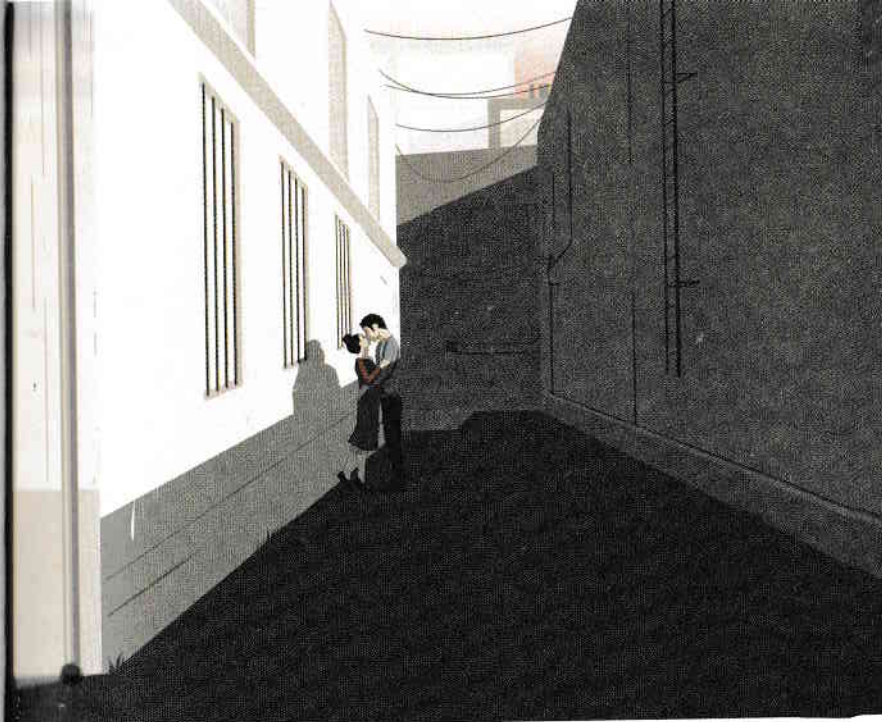
Coliziuni

19 martie 2019

În toamna anului 2017, *The Guardian* mi-a propus să țin o rubrică săptămânală. Am fost măgulită și, totodată, speriată. Nu trecusem niciodată printr-o astfel de experiență și mă temeam că n-o să-i fac față. După multe ezitări, am anunțat redacția că accept propunerea, cu condiția să mi se trimită o serie de întrebări, urmând să răspund fiecăreia în parte, treptat, în limitele spațiului acordat. Cererea mea a fost primită imediat și ne-am înțeles ca rubrica să nu dureze mai mult de un an. Anul, încet-încet, a trecut și pentru

mine a fost instructiv. Nu mă pusesem niciodată în situația de a fi nevoită să scriu din obligație, închisă într-un perimetru inviolabil, despre teme pe care eu însămi le cerusem foarte răbdătorilor redactori să le aleagă pentru mine. Sunt obișnuită să caut pe cont propriu o poveste, niște personaje, un raționament, așezând cuvânt după cuvânt, aproape întotdeauna cu greu, ștergând mult; și ce descopăr în cele din urmă — admițând că descopăr ceva — mă surprinde mai ales pe mine. E ca și cum o frază ar genera o alta profitând de intențiile mele încă nesigure și nu știi niciodată dacă rezultatul e bun sau nu; cu toate astea, e acolo și acum trebuie să muncesc la el — pentru că a venit momentul ca textul să capete forma pe care mi-o doresc. Dar în povestirile pentru *The Guardian* a avut întâietate coliziunea întâmplătoare dintre tema redacțională și nevoia imperioasă de a scrie. Dacă după prima redactare a unei narațiuni urmează imediat un timp îndelungat, uneori foarte îndelungat, de aprofundare, de rescriere, de extindere sau meticuloasă restrângere, acum procesul a fost foarte restrâns. Aceste texte au apărut după ce am scotocit direct în memorie în căutarea unei mici experiențe reprezentative; am dat, fără să mă gândesc, peste convingeri formate despre cărți citite cu mulți ani în urmă, cu care am pierdut și apoi am reluat legătura grație altor lecturi, am urmărit

intuiții neașteptate, produse de aceeași nevoie de a scrie, am ajuns la concluzii abrupte din cauza spațiului de-acum epuizat. În fine, a fost un exercițiu nou: de fiecare dată coboram în grabă găleata în interiorul unui abis întunecos al minții mele, trăgeam în sus o frază și așteptam cu neliniște să urmeze altele. Rezultatul, deocamdată, e această carte care începe întâmplător pe 22 ianuarie 2018, cu incertitudinea ce caracterizează mereu o primă încercare, și se termină întâmplător pe 12 ianuarie 2019, cu precizia specifică unei ultime dăți. Am fost tentată să ofer o ordine mai chibzuită fragmentelor diverse și am creionat niște succesiuni posibile. Dar mi s-a părut o lăudăroșenie să le paginez ca și cum ar fi apărut pe baza unui plan bine articulat, așa că în cele din urmă le-am lăsat înșirate, împreună cu ilustrațiile pline de imaginație și foarte colorate ale lui Andrea Ucini, conform datelor publicării. N-am vrut să ascund în primul rând față de mine însămi natura lor de invenții ocazionale, care nu diferă, de altfel, de cele cu care răspundem în fiecare zi lumii în care ni se întâmplă să trăim.

Prima dată

20 ianuarie 2018

Acum ceva timp am plănuit să povestesc primele mele dăți. Am enumerat câteva: prima dată când am văzut marea, prima dată când am zburat cu avionul, prima dată când m-am îmbătat, prima dată când m-am îndrăgostit, prima dată când am făcut dragoste. A fost un exercițiu pe cât de dur, pe atât de inutil. Pe de altă parte, cum putea fi altfel? Ne uităm la primele dăți cu o indulgență excesivă. Prin natura lor, ele se întemeiază pe lipsa de experiență, sunt repede devorate de toate celelalte dăți care le urmează, nu au timp să

capete o formă a lor, autonomă. Și totuși, le evocăm din nou și din nou cu plăcere, cu regret, atribuindu-le puterea a ceva ce nu se poate repeta. Din cauza acestei nepotriviri structurale, planul meu a început să se ducă imediat la fund, dar a eșuat iremediabil abia când am încercat să povestesc cu sinceritate prima iubire. În acest caz specific, am făcut un mare efort căutând în amintire detalii semnificative și am găsit într-adevăr puține. El era foarte înalt, foarte slab și mi se părea frumos. Avea șaptesprezece ani, eu, cincisprezece. Ne vedeam în fiecare zi la șase după-amiaza. Ne duceam pe o străduță pustie din spatele autogării. El îmi vorbea, dar puțin, mă săruta, dar puțin, mă mângâia, dar puțin. Îl interesa mai ales să-l mângâi eu. Într-o seară — era seară? —, l-am sărutat cum mi-ar fi plăcut să mă sărute el. Am făcut-o cu o intensitate atât de lacomă și nerușinată, încât pe urmă am hotărât să nu-l mai văd. Dar nu mai știam dacă acest eveniment — singurul esențial pentru povestirea mea — se întâmplase într-adevăr atunci sau în decursul altor mici iubiri care-i urmaseră. Și apoi, era el într-adevăr atât de înalt? Și chiar ne vedeam în spatele autogării? În cele din urmă, mi-am dat seama că dacă mă gândesc la prima mea iubire, îmi amintesc cu precizie mai ales confuzia mea. Îl iubeam pe băiatul acela atât de mult, încât, văzându-l, orice percepție a lumii era anulată

și simțeam aproape că leșin, nu din slăbiciune, ci din exces de energie. Nimic nu-mi era suficient, voiam mai mult și mă surprindea că el, în schimb, după ce mă dorise atât, mă considera brusc de prisos și fugea de parcă aș fi devenit inutilă. Bine, mi-am zis, o să scrii despre cât e, în ansamblu, de imperfectă și misterioasă prima iubire. Dar cu cât lucram, cu atât dădeam peste imprecizii, neliniști, nemulțumire. Astfel că scriitura se răzvrătea, tindea să umple lacune, să ofere experienței melancolia stereotipică a adolescenței pierdute. De aceea am zis gata cu primele dăți. Ceea ce am fost noi la început nu e decât o pată tulbure de culoare contemplată de pe țărnul a ceea ce am devenit.

Spaime

27 ianuarie 2018

Nu sunt curajoasă. Mi-e teamă, întâi de toate, de orice se târăște, mai ales de șerpi. Mi-e teamă de păianjeni, de cari, de țăntari, chiar și de muște. Mi-e teamă de înălțime, deci de lifturi, de funiculare, de avioane. Mi-e teamă de pământul pe care ne sprijinim picioarele când îmi imaginez că ar putea să se caște sau, printr-o defecțiune neașteptată în mecanismul universal, să se prăbușească la fel ca în cântecelul pe care-l cântam când, copile fiind, ne prindeam în horă (*giro giro tondo, casca il mondo, casca la terra, tutti giù per*

*terra*¹: cât mă îngrozeau aceste cuvinte). Mi-e teamă de toate ființele umane care devin violente: mi-e teamă de ele dacă urlă, dacă jignesc, dacă afișează ostentativ cuvinte de dispreț, bâte, lanțuri, arme albe sau de foc, bombe atomice. Și totuși, mică fiind, cu orice prilej în care trebuia să ne arătăm neînfricate, eu mă forțam să fiu neînfricată. M-am obișnuit imediat să-mi fie mai puțin teamă de pericolele reale sau imaginare și mai mult, mult mai mult, de momentul în care alții sau altele reacționau cum eu, paralizată, nu reușeam să reacționez. Deci prietenele mele țipau pentru că văzuseră un păianjen? Eu îmi învingeam scârba și îl omoram. Bărbatul pe care-l iubeam îmi propunea o vacanță la munte, avântându-ne inevitabil în zbor cu telescaunul? Mă treceau toate transpirațiile, dar mă duceam. Odată, urlând, am alungat înapoi afară cu mătura și fârașul un șarpe pe care mi-l adusese pisica sub pat. Și dacă cineva îmi amenință fiicele, mă amenință pe mine, orice ființă umană, orice animal fără apărare, eu îmi înfrâng dorința de a fugi. Opinia populară e că cine reacționează așa cum în mod încăpățânat m-am dresat să reacționez eu dă dovadă de adevăratul curaj, cel care constă tocmai în a-ți învinge frica. Dar nu sunt de acord. Noi, persoanele temătoare-luptătoare,

1. În traducere aproximativă: „hora crește și tot crește, lumea se tot prăbușește, și pământul se răstoarnă, hai toți cu obrazu-n țarnă” (n.tr.).

așezăm în fruntea tuturor spaimelor noastre spaima de a ne pierde respectul pentru noi însene. Ne atribuim, fără modestie, o valoare foarte mare și suntem capabile de orice, numai ca să nu ne trezim față în față cu umilirea. Cu alte cuvinte, alungăm spaimele nu din altruism, ci din egoism. Și de aceea, trebuie să recunosc, eu mă tem. Știu deja de câtva timp că pot întrece măsura și încerc deci să atenuez reacțiile agresive la care m-am obligat încă de mică. Învăț să-mi accept frica, chiar s-o manifest cu autoironie. Am început s-o fac când am înțeles că fiicele mele se sperie dacă le apăr cu un clan exagerat de pericole mici, mari, imaginare. Poate că de furia persoanelor îngrozite trebuie să ne temem cel mai tare.